

การปฏิรูปกฎหมายว่าด้วยการปรับปรุงกระบวนการทบทวนความเสี่ยงในการลงทุนจากต่างประเทศ (FIRRMA) ของสหรัฐอเมริกา : ความเสี่ยงในการลงทุน

จากการแข่งขันทางด้านการค้าและการลงทุนระหว่างสหรัฐฯ – จีนที่ต่างฝ่ายต่างแข่งขันกันเพื่อแย่งชิงความเป็นผู้นำทางเศรษฐกิจโลกอยู่ในขณะนี้ นอกเหนือจากมาตรการทางภาษีที่เป็นการกีดกันทางการค้า สหรัฐฯ ยังได้ออกกฎหมายเพิ่มเติมเพื่อเป็นการกีดกันการลงทุนจากต่างประเทศด้วย นั่นคือ กฎหมาย Foreign Investment Risk Review Modernization Act หรือเรียกสั้นๆ ว่า FIRRMA ซึ่งเกี่ยวข้องกับการตรวจสอบการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ (Foreign Direct Investment : FDI) โดยที่มาของการปฏิรูปกฎหมายดังกล่าวเนื่องจากสหรัฐฯ มีความกังวลในการแสวงหาผลประโยชน์จากการเข้ามาลงทุนของต่างชาติในสหรัฐฯ จึงต้องการให้มีกระบวนการตรวจสอบเพื่อสร้างความสมดุลระหว่างความเป็นเสรีด้านการลงทุนกับการรักษาไว้ซึ่งความมั่นคงของชาติไปในเวลาเดียวกัน สหรัฐฯ จึงจัดทำร่างกฎหมายโดยมุ่งเน้นในประเด็นที่อาจกระทบต่อความมั่นคงและความปลอดภัยของประเทศ

• FIRRMA คืออะไร?

ประธานาธิบดีสหรัฐฯ นายดอนัลด์ ทรัมป์ ได้ลงนามในกฎหมายว่าด้วยการปรับปรุงกระบวนการทบทวนความเสี่ยงในการลงทุนจากต่างประเทศ (FIRRMA) เมื่อวันที่ ๑๓ สิงหาคม ๒๕๖๑ ซึ่งการปฏิรูปกฎหมาย FIRRMA นี้มีขึ้นเพื่อเพิ่มความมีประสิทธิภาพและความทันสมัยให้แก่กฎหมายดังกล่าว โดยมอบอำนาจหน้าที่ให้คณะกรรมการการลงทุนของต่างประเทศในสหรัฐฯ (The Committee on Foreign Investment in the United States : CFIUS) เป็นผู้ดูแลกรณี que บริษัทต่างชาติต้องการจะลงทุนหรือซื้อกิจการของบริษัทในประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีที่มีความอ่อนไหวหรืออาจกระทบกับความมั่นคงของสหรัฐฯ

• FIRRMA มีความสำคัญอย่างไร?

FIRRMA ถูกนำมาช่วยพัฒนาศักยภาพของรัฐบาลสหรัฐฯ ในการรักษาความมั่นคงของชาติ ขณะเดียวกัน ก็คงไว้ซึ่งนโยบายการลงทุนอย่างเสรีของสหรัฐฯ และประเด็นสำคัญ คือ FIRRMA ได้ขยายขอบเขตการประกอบธุรกิจที่ควรได้รับการพิจารณาทบทวนโดย CFIUS เพื่อแสดงให้เห็นว่ากฎหมายดังกล่าวสามารถจัดการกับปัญหาด้านความมั่นคงของชาติในปัจจุบันได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ อาจขยายขอบเขตการตรวจสอบของ CFIUS ให้ครอบคลุมประเด็นด้านเศรษฐกิจด้วยในอนาคต

การแก้ไขกฎหมายดังกล่าวมีความจำเป็นอย่างยิ่ง เพราะเป็นการแสดงให้เห็นว่า CFIUS คือ เครื่องมือสำคัญที่ช่วยในการระบุและตรวจสอบการประกอบธุรกิจของต่างชาติที่เกี่ยวข้องกับความมั่นคงของชาติได้มากยิ่งขึ้น ทั้งนี้ FIRRMA อาจส่งผลกระทบต่อการลงทุนของต่างชาติในสหรัฐฯ ได้ เนื่องจากไม่ได้มีการระบุประเภทธุรกิจที่ต้องได้รับการตรวจสอบไว้อย่างชัดเจน การตรวจสอบจึงอาจครอบคลุมการประกอบธุรกิจทุกประเภทที่ดำเนินการโดยชาวต่างชาติ

• คณะกรรมการการลงทุนของต่างประเทศในสหรัฐฯ (CFIUS)

CFIUS ประกอบด้วยผู้แทนจากหน่วยงานต่างๆ ของภาครัฐ ซึ่งอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของกระทรวงการคลัง โดยอำนาจหน้าที่ของ CFIUS คือ ทำการวิเคราะห์การลงทุนของต่างชาติเป็นรายกรณี เพื่อตรวจสอบว่าการลงทุนและการประกอบธุรกิจของต่างชาติในสหรัฐฯ จะมีผลกระทบต่อความมั่นคงของชาติหรือไม่ รวมทั้งประเมินผลกระทบที่อาจเกิดขึ้น

๒) การเพิ่มกระบวนการตรวจสอบ : FIRRMA ได้ขยายอำนาจหน้าที่ในการตรวจสอบเงินลงทุนจากต่างประเทศที่เข้ามาในสหรัฐฯ โดยเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับการลงทุนด้านเทคโนโลยี โดยธุรกิจที่ต้องได้รับการตรวจสอบเพิ่มเติมประกอบด้วย การซื้อ-เช่าสิทธิทรัพย์สินที่ตั้งอยู่บนที่ดิน ท่าเรือ หรือสนามบิน ธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการทหารหรือสถานที่ราชการ ธุรกิจที่มีการเปลี่ยนแปลงสิทธิโดยการควบรวม การซื้อกิจการ หรือการถือครองกิจการโดยชาวต่างชาติ รวมถึงธุรกิจที่พยายามหลีกเลี่ยงการตรวจสอบของ CFIUS และข้อมูลส่วนบุคคลซึ่งเป็นประเด็นอ่อนไหว นอกจากนี้ กิจการในอดีตที่เกิดขึ้นก่อนมีการแก้ไขข้อกำหนดของ CFIUS ก็ต้องถูกพิจารณาตรวจสอบย้อนหลังด้วยเช่นกัน

๓) การเพิ่มกลไกที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมการส่งออก : FIRRMA ต้องการให้มีการปรับปรุงและขยายรูปแบบการควบคุมการส่งออกที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีขั้นสูง อย่างไรก็ตาม การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวมีความแตกต่างจากกฎการควบคุมเดิมเพียงเล็กน้อยจึงไม่ส่งผลกระทบใดๆ มากนัก

แม้ว่าการลงทุนโดยตรงจากต่างชาติจะนำมาซึ่งผลประโยชน์มหาศาลในด้านต่างๆ ต่อเศรษฐกิจของสหรัฐฯ แต่กระบวนการของ CFIUS อาจกลายเป็นสาเหตุที่ก่อให้เกิดการจำกัดการเข้ามาลงทุนของต่างชาติ ซึ่งขัดแย้งกับนโยบายการเปิดเสรีการลงทุนในสหรัฐฯ และจากผลกระทบของกฎหมายใหม่ที่ขยายขอบเขตอำนาจให้แก่ CFIUS ในการตรวจสอบธุรกิจต่างๆ ที่ลงทุนในสหรัฐฯ ให้ครอบคลุมมากขึ้น นักธุรกิจและผู้ประกอบการไทยควรต้องศึกษาและวางแผนการดำเนินงาน เตรียมความพร้อมในการรับมือกับการเปลี่ยนแปลงด้านกฎระเบียบใหม่ที่มีความซับซ้อนมากขึ้น เพื่อให้การประกอบธุรกิจยังคงประสบผลสำเร็จได้ อย่างไรก็ตาม ความไม่แน่นอนที่เกิดขึ้นอาจทำให้ผู้ประกอบการข้ามชาติต้องปรับเปลี่ยนแผนการผลิตและลดการลงทุนในต่างประเทศ ซึ่งอาจกระทบต่อแนวโน้มของ FDI สำหรับไทยในอนาคต โดยเฉพาะห่วงโซ่การผลิตในอุตสาหกรรมการผลิตอิเล็กทรอนิกส์และยานยนต์ ซึ่งไทยนับเป็นหนึ่งในฐานการผลิตที่สำคัญในภูมิภาคเอเชีย ดังนั้น เพื่อทดแทนการลงทุนของต่างชาติในไทย ผู้ประกอบการไทยควรพิจารณากระจายการลงทุนของไทยไปยังประเทศอื่นเพื่อลดความเสี่ยง และสร้างโอกาสการลงทุนโดยการร่วมผลิตกับประเทศในภูมิภาคมากขึ้น จัดสรรทีมงานที่ปรึกษาที่มีความสามารถและผู้เชี่ยวชาญในการนำความรู้แขนงต่างๆ มาใช้ร่วมกันในการบริหารจัดการ ซึ่งเป็นผู้ที่จะสามารถช่วยให้เข้าใจสภาพแวดล้อมใหม่ของ CFIUS และกำหนดเงื่อนไขอย่างถูกต้อง เพื่อความสำเร็จที่จะกลายเป็นส่วนสำคัญสำหรับธุรกิจให้สามารถก้าวต่อไปในอนาคต

น.ส. วรพร ชูส่งแสง
นักวิชาการพาณิชย์ปฏิบัติการ
สำนักเจรจาการค้าบริการและการลงทุน
กันยายน ๒๕๖๑

ที่มา : - HLS Forum on Corporate Governance and Financial Regulation

- Global Trade Law Blog

-โครงการศึกษาพัฒนาแนวทางการดำเนินยุทธศาสตร์ไทยต่อสหรัฐฯ อย่างเต็มรูปแบบ (US Watch)